

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قانون اجرای احکام مدنی مصوب ۱۳۵۶/۸/۱ نموداری

.....

تدوین:

مصطفی افشاری

وکیل پایه یک دادگستری و مشاور حقوقی

انتشارات چتر دانش

سرشناسه : افشاری، مصطفی، ۱۳۶۸ -
عنوان و نام پدیدآور : قانون اجرای احکام مدنی مصوب ۱۳۵۶/۸/۱
نموداری
مشخصات نشر : تهران: چتر دانش، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری : ۱۳۰ص؛ ۱۱ × ۱۷ س.م.
شابک : ۵-۵۳-۷۳۱۶-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی : فیپای مختصر
یادداشت : این مدرک در آدرس <http://opac.nlai.ir>
قابل دسترسی است.
شماره کتابشناسی ملی : ۳۶۶۸۳۱۲

نام کتاب : قانون اجرای احکام مدنی مصوب ۱۳۵۶/۸/۱
ناشر : چتر دانش
تدوین : مصطفی افشاری
نوبت و سال چاپ : چهارم- ۱۳۹۸
شمارگان : ۱۰۰۰
شابک : ۵-۵۳-۷۳۱۶-۶۰۰-۹۷۸
قیمت : ۱۰۰۰۰ تومان
قیمت (سیمی) : ۱۱۰۰۰ تومان

فروشگاه مرکزی: تهران، میدان انقلاب، خمینیری جاوید(اردیبهشت شمالی)، پلاک ۸۸
تلفن مرکز پخش: ۶۶۴۹۲۳۲۷-۶۶۴۰۲۳۵۳- تلفن فروشگاه کتاب: ۶۶۴۰۲۳۵۳
پست الکترونیک: nashr.chatr@gmail.com
کلیه حقوق برای مؤلف و ناشر محفوظ است.

فهرست

قانون اجرای احکام مدنی مصوب ۱۳۵۶/۸/۱.....	۸
فصل اول: قواعد عمومی	۸
مبحث اول: مقدمات اجرا.....	۸
مبحث دوم: دادورزها (مأمورین اجرا).....	۱۵
مبحث سوم: ترتیب اجرا.....	۱۹
فصل دوم: توقیف اموال.....	۴۵
مبحث اول: مقررات عمومی.....	۴۵
مبحث دوم: در توقیف اموال منقول.....	۵۳
مبحث سوم: صورت‌برداری اموال منقول.....	۵۸
مبحث چهارم: ارزیابی اموال منقول.....	۶۱
مبحث پنجم: حفظ اموال منقول توقیف شده.....	۶۴
مبحث ششم: توقیف اموال منقول محکوم‌علیه که نزد شخص ثالث است.....	۶۸
مبحث هفتم: توقیف حقوق مستخدمین.....	۷۲
مبحث هشتم: توقیف اموال غیر منقول.....	۷۸

- مبحث نهم: صورت برداری اموال غیر منقول..... ۸۳
- مبحث دهم: ارزیابی و حفظ اموال غیر منقول..... ۸۵
- فصل سوم: فروش اموال توقیف شده..... ۸۶
- مبحث اول: فروش اموال منقول..... ۸۶
- مبحث دوم: فروش اموال غیر منقول..... ۹۷
- فصل پنجم: اعتراض شخص ثالث..... ۱۰۴
- فصل ششم: حق تقدم..... ۱۱۰
- فصل هفتم: تأدیه طلب..... ۱۱۲
- فصل هشتم: هزینه های اجرایی..... ۱۱۵
- فصل نهم: احکام و اسناد لازم الاجراء کشورهای خارجی..... ۱۲۴

راهنما

خوانندگان گرامی! لازم به یادآوری است که نشانه های درج شده در ابتدای هر ماده قانونی نشانگر درجه اهمیت ماده های ذکر شده می باشد. به طوری که مواد قانونی که دارای علامت می باشند از بیشترین درجه اهمیت نسبت به سایر مواد قانونی برخوردار هستند. که این مواد را ممتاز می نامیم و بدیهی است سایر مواد از لحاظ اهمیت آزمونی و کاربردی از اهمیت کمتری برخوردارند. به طوری که علامت های   در ابتدای سایر مواد قانونی به تدریج نشانگر درجه اهمیت خیلی مهم و مهم می باشند.

لازم به ذکر است آن دسته از مواد قانونی که در ابتدای آنها هیچ نشانه ای وجود ندارد از درجه اهمیت آزمونی و کاربردی پایین تری نسبت به سایر مواد قرار دارند.

قانون اجرای احکام مدنی مصوب ۱۳۵۶/۸/۱

فصل اول

قواعد عمومی

مبحث اول

مقدمات اجرا

□ ماده ۱- هیچ حکمی از احکام دادگاههای دادگستری به موقع اجرا گذارده نمی‌شود.

مگر $\left(\begin{array}{l} - \text{قطعاً شده} \\ \text{یا} \\ - \text{قرار اجرای موقت آن در مواردی که قانون} \\ \text{معین می‌کند.} \end{array} \right)$ صادر شده باشد.

□ ماده ۲- احکام دادگاههای دادگستری وقتی به موقع اجرا گذارده می‌شود

که به $\left(\begin{array}{l} - \text{محکوم علیه} \\ - \text{یا وکیل} \\ \text{یا} \\ - \text{قائم مقام قانونی او} \end{array} \right)$ ابلاغ شده و $\left(\begin{array}{l} - \text{محکوم له} \\ - \text{یانماینده} \\ \text{یا} \\ - \text{قائم مقام قانونی او} \end{array} \right)$ کتباً

این تقاضا را از دادگاه بنماید.

نظریه مشورتی اداره حقوقی دادگستری قوه قضاییه
شماره ۷/۲۵۱۹ مورخ ۱۳۶۸/۶/۱

اگر حکمی نظیر خلع ید، له خواهان و علیه خوانده با قید پرداخت وجهی (بابت حق کسب، پیشه یا تجارت و یا دسترنج زراعی و از این قبیل) از طرف محکوم له به محکوم علیه از دادگاه صادر شود و پس از ابلاغ دادنامه محکوم له وجه مزبور را نپردازد و اجراء حکم را نیز تقاضا نکند، محکوم علیه نمی‌تواند برای اخذ وجه مورد حکم صدور اجرائیه یا عملیات اجرائی را در آن قسمت از حکم تقاضا کند زیرا پرداخت وجه مذکور مشروط به اجراء حکم به نفع محکوم له است.

□ ماده ۳- حکمی که موضوع آن معین نیست قابل اجراء نمی‌باشد.

نظریه مشورتی اداره حقوقی دادگستری قوه قضاییه
شماره ۷/۲۰۷۸ مورخ ۱۳۷۵/۴/۴

قطع نظر از اینکه دادگاه رسیدگی کننده به دعوی الزام به تنظیم سند رسمی موظف و مکلف بوده که وضعیت ثبتی پلاک متنازع‌فیه را از اداره ثبت اسناد و املاک محل استعلام و در صورت احراز مالکیت و وارد بودن دعوی مطروحه، حکم بر الزام به تنظیم سند رسمی صادر نماید حال که حسب مدلول استعلام در مقام اجرای حکم معلوم شده که پلاک مورد ادعا و موضوع حکم در مالکیت محکوم‌علیه (خوانده) مستقر نمی‌باشد لذا موضوع اجرای حکم منتفی است و هیچ مجوز قانونی جهت اجرای حکم نسبت به قطعه زمین دیگر محکوم‌علیه وجود ندارد زیرا آنچه که مورد معامله قرار گرفته پلاکی بوده که در قرارداد تنظیمی بین متبایعین حکم دادگاه قید شده است نه پلاک دیگر.

▣ ماده ۴- اجرای حکم با صدور اجرائیه به عمل می آید مگر

این که در قانون ترتیب دیگری مقرر شده باشد.

در مواردی

{	- که حکم دادگاه جنبه اعلامی داشته
	- و مستلزم انجام عملی از طرف محکوم علیه نیست از قبیل
	اعلام اصالت
	- بطلان سند

یا

اجرائیه صادر نمی شود همچنین در مواردی که

{

- سازمانها و مؤسسات دولتی و وابسته به دولت طرف دعوی نبوده
- ولی اجرای حکم باید به وسیله آنها صورت گیرد

}

صدور اجرائیه لازم نیست و سازمانها و مؤسسات مزبور مکلفند به دستور دادگاه حکم را اجرا کنند.

رأی وحدت رویه هیات عمومی دیوان عالی کشور

شماره ۲۶/۴۱۰۷

حکم ابطال تقاضای ثبت از احکامی نیست که محتاج به صدور اجرائیه باشد.

نظریه مشورתי اداره حقوقی دادگستری قوه قضاییه

شماره ۷/۱۱۳۱ مورخ ۱۳۶۹/۸/۷

احکام تعدیل صادره به استناد مقررات ماده ۴ قانون روابط موجر و مستأجر چنانچه فقط تعدیل باشد حکم اعلامی بوده و نیاز به صدور اجرائیه ندارد ولی اگر مابه‌التفاوت نیز مورد صدور حکم باشد اجرای این قسمت از رأی احتیاج به صدور اجرائیه دارد.

نظریه مشورתי اداره حقوقی دادگستری قوه قضاییه

شماره ۷/۵۰۳۳ مورخ ۱۳۷۹/۵/۳۱

اجراء حکم الزام به تنظیم سند رسمی صرفاً جنبه اعلامیندارد و چون موضوع آن انجام عمل از جانب محکوم علیه می‌باشد، مشمول صدر ماده ۴ قانون اجراء احکام مدنی و مستلزم صدور اجرائیه است.

□□ ماده ۵- صدور اجرائیه با دادگاه نخستین است.

نظریه مشورתי اداره حقوقی دادگستری قوه قضاییه

شماره ۷/۷۶۳۲ مورخ ۱۳۷۹/۸/۸

اجراء احکام مراجع حل اختلاف اداره کار و امور اجتماعی، طبق ماده ۱۶۶ قانون کار مصوب ۱۳۶۹ با واحد اجراء احکام دادگستری است و طبق ماده ۴ آیین نامه طرز اجراء آراء قطعی هیأت‌های تشخیص و حل اختلاف، ترتیب اجرا احکام مزبور تابع احکام و مقررات اجراء احکام مربوط به دادگستری است و بنابراین صدور اجرائیه با دادگاه عمومی و اجراء حکم با واحد اجراء احکام دادگستری است.

نظریه مشورتی اداره حقوقی دادگستری قوه قضاییه
شماره ۷/۹۹۱۸ مورخ ۱۳۸۰/۱۰/۲۵

در امور حقوقی نظر به این که طبق ماده ۵ قانون اجراء احکام مدنی مصوب ۱۳۵۶ و ماده ۲۹ آیین نامه اجرائی قانون تشکیل دادگاه های عمومی و انقلاب مصوب تیرماه ۱۳۷۳، صدور اجرائیه با دادگاه نخستین است، هرچند که حکم موضوع اجرائیه از دادگاه تجدیدنظر صادر شده باشد. بنابراین دادگاه تجدیدنظر پس از ابلاغ رأی باید پرونده را به منظور اجراء به دادگاه نخستین عودت دهد و مدیر دفتر دادگاه نخستین که ابلاغ اجرائیه از وظایف اوست، پس از ابلاغ اجرائیه پرونده اجرائی را به واحد اجراء احکام موضوع ماده ۱۰ قانون تشکیل دادگاه های عمومی و انقلاب و مادتين ۲۶ و ۲۷ آیین نامه اجرائی آن قانون ارسال می دارد تا نسبت به اجراء حکم اقدام شود.

ماده ۶- در اجرائیه

نام و نام خانوادگی	}
- ومحل اقامت محکوم له و محکوم علیه	
و	
- مشخصات حکم و موضوع آن	

پرداخت حق اجرا به عهده محکوم علیه می باشد

نوشته شده و به امضاء

- رئیس دادگاه	}	رسیده به	- مهر دادگاه مههور
و			و
- مدیر دفتر			- برای ابلاغ

فرستاده می شود.

▣ ماده ۷- برگهای اجرائیه به تعداد محکوم علیه به علاوه دو

نسخه صادر می‌شود.

(- یک نسخه از آن در پرونده دعوی
- و نسخه دیگر پس از ابلاغ به محکوم‌علیه در پرونده اجرایی بایگانی
می‌گردد
و
- یک نسخه نیز در موقع ابلاغ به محکوم‌علیه داده می‌شود.)

□ ماده ۸- ابلاغ اجرائیه طبق مقررات آیین دادرسی مدنی به عمل می‌آید و آخرین محل ابلاغ به محکوم‌علیه در پرونده دادرسی برای ابلاغ اجرائیه سابقه محسوب است.

□ ماده ۹- در مواردی که ابلاغ اوراق راجع به دعوی طبق ماده ۱۰۰ قانون آیین دادرسی مدنی به عمل آمده و تا قبل از صدور اجرائیه محکوم‌علیه محل اقامت خود را به دادگاه اعلام نکرده

(- مفاد اجرائیه یک نوبت به ترتیب مقرر در
باشد مادتين ۱۱۸ و ۱۱۹ این قانون آگهی می‌گردد
- ده روز پس از آن به موقع اجرا گذاشته می‌شود.)

و در این صورت برای عملیات اجرایی (- ابلاغ
یا
- اخطار دیگری) به محکوم‌علیه

لازم نیست مگر این که محکوم‌علیه محل اقامت خود را کتباً به

قسمت اجرا اطلاع دهد. مفاد این ماده باید در آگهی مزبور قید شود.

▣ ماده ۱۰- اگر محکوم علیه قبل از ابلاغ اجراییه $\left(\begin{array}{l} \text{- محجور} \\ \text{یا} \\ \text{- فوت} \end{array} \right)$ شود

$\left(\begin{array}{l} \text{- ولی} \\ \text{- قیم} \\ \text{- امین} \\ \text{- وصی} \\ \text{- ورثه} \\ \text{- مدیر ترکه} \end{array} \right)$ اجراییه حسب مورد به:

او ابلاغ می گردد و هرگاه $\left(\begin{array}{l} \text{- حجر} \\ \text{یا} \\ \text{- فوت} \end{array} \right)$ محکوم علیه بعد از ابلاغ

اجراییه باشد $\left(\begin{array}{l} \text{- مفاد اجراییه} \\ \text{و} \\ \text{- عملیات انجام شده} \end{array} \right)$

به وسیله ابلاغ اخطاریه آنها اطلاع داده خواهد شد.

▣ ماده ۱۱- هر گاه در صدور اجراییه اشتباهی شده باشد دادگاه

می تواند $\left(\begin{array}{l} \text{- رأساً} \\ \text{یا} \\ \text{- به درخواست هر یک از طرفین} \end{array} \right)$

به اقتضای مورد اجراییه را $\left[\begin{array}{c} - \text{ابطال} \\ \text{یا} \\ - \text{تصحیح} \end{array} \right]$ نماید.

یا عملیات اجرایی را الغاء کند و دستور استرداد مورد اجرا را بدهد.

نظریه مشورتی اداره حقوقی دادگستری قوه قضاییه

شماره ۷/۴۵۰۳ مورخ ۱۳۷۰/۱۰/۲۱

اگرچه طبق ماده واحده قانون راجع به منع توقیف اموال منقول و غیرمنقول متعلق به شهرداری‌ها مصوب سال ۱۳۶۱ تأمین و توقیف و برداشت وجوه و اموال منقول و غیرمنقول متعلق به شهرداری‌ها قبل از صدور حکم قطعی ممنوع است ولی نظر به اینکه شهرداری پس از دیدار حکم قطعی لازم‌الاجراء از اجرای حکم امتناع نموده و وفق مقررات اجرائیه صادر و به مرحله اجراء گذاشته شده است بدیهی است که مود از شمول ماده واحده و همچنین مقررات ماده ۱۱ قانون اجرای احکام مدنی خارج است و بنابراین صدور اجرائیه و اجرای احکام و مطالبه نیم عشر اجرایی قانونی بوده و اشکالی بر آن وارد نیست.

مبحث دوم

دادورزها (مأمورین اجرا)

□ ماده ۱۲- مدیر اجرا تحت ریاست و مسئولیت دادگاه انجام وظیفه

می‌کند و به قدر لزوم و تحت نظر خود دادورز (مأمور اجرا) خواهد داشت.

نظریه مشورتی اداره حقوقی دادگستری قوه قضاییه
شماره ۷/۴۲۹ مورخ ۱۳۸۰/۲/۳

با عنایت به مادتين ۱۲ و ۲۴ قانون اجراء احكام مدنی مصوب ۱۳۵۶/۸/۱، مدیران اجراء تحت ریاست و مسئولیت دادگاه انجام وظیفه می‌کنند و چنانچه در جریان اجراء حکم با اشکالی مواجه شوند با مراجعه به دادگاهی که حکم توسط آن اجراء می‌شود، رفع اشکال می‌کنند.

□ ماده ۱۳- اگر دادگاه

- دادورز (مأمور اجرا) نداشته باشد	)
یا	
- دادورز (مأمور اجرا) به تعداد کافی نباشد	)

می‌توان احکام را به وسیله

- مدیر دفتر	)
- یا کارمندان دیگر دادگاه	
یا	
- مأمورین شهربانی یا ژاندارمری	)

اجراء کرد.

□ ماده ۱۴- در صورتی که حین اجرای حکم نسبت به دادورزها

(مأمورین اجرا)

- مقاومت	)
یا	
- سوء رفتاری	

شود می‌توانند حسب مورد از،

- مأمورین شهربانی	)
- ژاندارمری	
و	
- یا دژبانی	

برای اجرای